

ARADI KÖZLÖNY

Főszerkesztő és igazgató:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD 55. évf. 190. szám
1940. augusztus 24., szombat

Feladv. szerkesztő:
SZ. JAKAB GEZA

Laptulajdonos: „Aradi Közlöny lapkiadó r. t.” — Törvényszéki bejegyzési szám: 10/1—1938.

A LISZTELLÁTÁS PROBLÉMÁJA

*

Az utóbbi időben sokat hallunk és olvassunk a kenyérvéletről. Ez nem jó jel, mert azt mutatja, hogy létezik kenyérprobléma. Az ideális állapot az volt amikor anélkül, hogy tudtuk volna, vagy gondoltunk volna rá, hogy milyen nehéz mindennapi kenyérünk anyagának beszerzése és előállítása reggel felkelve asztalunkon találtuk a még majdnem meleg, zamatos kenyérünket. Ez a helyzet alaposan megváltozott és ha most már augusztus derekán előttünk a „kenyérprobléma”, aggódva kell, hogy kérdezzük, mi lesz velünk később, hogyan és honnan fogjuk beszerezni a jövő termésig szükséges lisztet, illetőleg kenyeret.

Mi okozta ezt a helyzetet? Tavaly igen nagy buzafelesleg volt az országban, de ezt a felesleget a háborús készülődés és az egy év óta tartó háború kezdete óta, a tengerentúlról való szállítás lehetetlensége folytán, az európai hadviselő és nem hadviselő országok hamar elkapták. Sajnos, az új termés olyan gyenge, a cséplési eredmény oly csalódást okozott, hogy komoly készletek hiányában — évek óta nem tapasztalt jelenségként — már augusztus derekán sem tudják a malmok napi szükségletüket fedezni, pedig máskor ez volt az idény, amikor már a téli tartalékok beszerzésére is gondoltak. Ne gondoljuk, hogy a rossz termés lokális jelenség. Az abnormálisan szigorú, részben hótakaró nélküli tél, az esős, áradásos tavasz és a napnélküli beérés következménye ez nem csak nálunk, hanem az országban, a szomszédos országokban, egész Európában, sőt még a többi világrészekben is. Mivel jellemezhetnénk jobban a helyzetet, mint annak a ténynek megemlítésével, hogy Argentína, a világ egyik legfontosabb gabonatermelő országa, mely más években sokmillió tonna búzát exportált Európába és a világ minden tájára, ezidén a rossz termés és felesleges készletek hiányában kénytelen volt a buza-, illetőleg a lisztkivitelt betiltani és a szomszédos délamerikai államok számára hajlandó csak mérsékelt mennyiségű gabonát átengedni.

Vidékünk és az ország nagy részének termésátalaga a minden oldalról érkező értesülések szerint oly gyenge, hogy a vetőmag és a termelők házi szükségletének fedezése után az eladásra kerülő mennyiség jelentéktelen. Ez magyarázza a fentebb említett azon jelenséget, hogy már augusztus közepén sincs buzakínálat. Lehet, hogy hozzájárul ehhez az a körülmény, hogy a termelők később nagyobb árat remélve termésfeleslegeiket visszatartják. Lehet, hogy a gyenge kínálatnak még más okai is vannak, tény azonban az, hogy az aradmegyei és bánági malmok távolról sem tudják az Erdély minden részéből megnyitva nult igen erős lisztkeresletet kielégíteni.

Mindezt előrebocsátva nem lesz érdektelen, magáról az őrlési rendeletről és a lisztárakról is beszélni. Az illetékes hatóságok már a tavasz folyamán — tekintettel a kedvezőtlen termésállásokra és tekintettel a külföldről megnyitvánult nagy gabonakeresletre — foglalkoztak a szabad liszt-előállítás korlátozásának gondolatával, azzal a céllal, hogy a búzából pazarlás nélkül minél több

lisztet állíthassanak elő és így biztosítsák meg az ország lisztellátását, mint a mai helyzetben oly szükséges exportot. A földművelésügyi minisztériumban a szakkörök bevonásával tartott értekezleten elhatározott őrlési módot a kormány a hivatalos lap augusztus 2-iki számában közzétette és az azonnali hatállyal életbe is lépett. Mi ennek a lényege? A kereskedelmi malmok a búzából az eddigi öt-hatféle lisztfajta helyett, csak két fajta lisztet állítanak elő: 0-ás lisztet és az ugynevezett néplisztet (fainá populară) és pedig oly módon, hogy a búzából összesen legalább

is 5 százalékkal több liszt állítandó elő, mint a buza hektoliter-fajsúlya. E rendelet megértésére szolgáljon az a felvilágosítás, hogy a búzából nagyjában annyi százalék sütőképes liszt nyerhető, mint amennyi a buza hektoliter-fajsúlya. Magas fajsúlyú búzánál ez nem fedti teljesen a valóságot, azonban általában 78 kilós fajsúlyú búzáig ez a számítás helytálló. Vagyis például az idei buza átlag-fajsúlya hektoliterenként mintegy 75 kiló 2—3 százalékos idegen anyaggal. Ez azt jelentené, hogy az idegen anyagok levonása után körülbelül 72 kilós tiszta búzával számolhatunk és máskor ebből 72 százalékos, illetőleg 100 kiló búzából 72 kiló sütőképes lisztet gyártottak volna. Most ebből a búzából legalább is 77 kiló lisztet kell előállítani és minthogy csodák manapság nem történnek, ezt csak úgy

Szombaton délelőtt folytatják a turnu-severini tanácskozásokat

Hóry András meghatalmazott miniszter pénteken este megérkezett Turnu-Severinbe, Pop Valer meghatalmazott miniszter érkezését szombaton hajnalra várják

Koronatanács foglalkozott a folyamatban lévő diplomáciai tárgyalásokkal

Bucuresti. Öfelsége a király főudvarnagyi hivatala jelenti:

Augusztus 23-án délután 17 órakor Öfelsége a király elnökletével koronatanács volt a királyi palotában:

1. A miniszterelnök ismertette a miniszterelnök és a külügyminiszter németországi és olaszországi utazása óta kialakult külpolitikai helyzetet.

2. A külügyminiszter jelentést tett azokról a diplomáciai tárgyalásokról, amelyek Bulgáriával és Magyarországgal megkezdődtek és ismertette ezeknek a tárgyalásoknak lényegét.

3. A Turnu-Severinben folyó román-magyar tárgyalásokra vonatkozólag részletes jelentést kapott a koronatanács ezeknek menetéről, valamint arról a helyzetről, ameddig ezek a tárgyalások eljutottak.

4. A Bulgáriával folyó diplomáciai tárgyalások

román meghatalmazott kiküldöttel részletesen beszámoltak a Craiovában folyó tanácskozásokról.

5. A koronatanács a jelentéseket teljes egészükben tudomásul vette, azokhoz hozzájárult és jóváhagyta a kormány politikáját, amely a körülményeknek és a nép érdekeinek legmegfelelőbbben történik.

6. A koronatanácsban a következők vettek részt: Gigurtu miniszterelnök, Nicodim Munteanu, Románia pátriárkaja, királyi tanácsos, Artur Văitoianu tábornok, Vaida-Voevod Alexandru dr., Gheorghe Mironescu Nicolae Iorga, Constantin Anghelescu dr., Gheorghe Tătărescu, Constantin Argetoianu, Baliff Ernest tábornok-szárnysegéd, Cuza Alexandru professzor, Victor Iamandi, Victor Antonescu, Balan Nicolae erdélyi görögkeleti metropolita, Niculescu Alexandru dr., erdélyi görögkatolikus metropolita, királyi tanácsosok, valamint Manolescu Mihail külügyminiszter.

Hóry András titkos tanácsos pénteken délben átutazott Aradon

Pénteken délben utazott keresztül Aradon Hóry András meghatalmazott miniszter, a magyar kormány nevében Turnu-Severinben tárgyaló bizottság elnöke. A különkocsit a menetrendszerűen közlekedő Budapest-Bucuresti gyorsvonathoz kapcsolták hozzá, mely mintegy harminc perces késéssel, fél 2 óra tájban érkezett meg az aradi pályaudvarra. A kürtösi határállomásig a vonat elé utazott egy magasrangú katonatiszt, aki a legutóbb ugyancsak a kürtösi határállomásig kísérte a meghatalmazott minisztert, továbbá az állambiztonsági hivatal két magasrangú tisztviselője.

Az aradi pályaudvaron megjelent Radulescu ezredes, a csendőrség parancsnoka, valamint Reou Ilie dr. vezérfelügyelő. A termekocsi ablakai le voltak függönyözve és abból kizárólag csak az állambiztonsági hivatal tisztviselője szállt ki. Rövid néhány perces

aradi tartózkodás után a rendes menetrend szerinti temesvári vonathoz kapcsolt különkocsi elhagyta az aradi pályaudvart.

Temesvári munkatársunk jelenti: Hóry András meghatalmazott miniszter Aradról a nagyváradi-temesvári gyorsvonattal folytatta útját Temesvárra. A 310. számú gyorsvonathoz csatolták a meghatalmazott miniszter különkocsiját, mely Temesvárra három óra kor futott be. Aradról táviratilag rendelkezett a meghatalmazott miniszter és két kísérője részére ebédet a temesvári állomási étteremnél, mely a következő háromfogásos ebédet készítette el: Rizsleves, sültcsirke, omlett és természetesen salátanemű. Ezt kellemes hideg, finom craiovai borral és fekete kávéval egészítették még ki.

A meghatalmazott minisztert a különkocsi széles ablaka mellett lehetett látni. Hóry András szürke öltönyben ült és mellette álló ural társalgott.

Az állomáson az előkelő vendéget Sárbu csendőrezredes, Sava rendőrfelügyelő Epure helyettes rend-

Adakozzunk a magyar közművelődésre!

A Magyar Népközösség könyvtára minden magyarnak rendelkezésére áll díjtalanul, A tárgymutató elkészítése előtt könyvadományok szives beküldését kéri tőle a Iosif Vulcan uca 12. szám alatt levő Központi Irodába

(A vezércikk folytatása)

lehet elérni, ha a 72 kiló sütőképes liszthez 5 százalék takarmánylisztet, illetőleg korpát hozzáeresztünk.

Ebből a körülbelül 77 kiló lisztből legalább is 60 kiló népliszt gyártandó és csak a 60 százalékon felüli mennyiség gyártható 0-ás liszt formájában.

Ez a kiörlési mód az oka annak, hogy a fenti kenyérliszten szabad szemmel is barna szemecskék: a beledörölt takarmányliszt és korpá látható és ez a körülmény okozza azt a tényt, hogy a kenyérnek — főleg nem friss állapotában — kissé kesernyés utóíze van. Ez az oka annak is, hogy ez a népkenyérliszt nem alkalmas hosszú hónapokon át való tárolásra, mert a lisztben levő takarmányliszt és korpá előbb-utóbb a liszt megkeseredését okozza. Ez nem áll a 0-ás lisztre, vagy a régi típusú kenyérlisztre, amely száraz helyen tartva, akár egy évig is eláll és minőségének az sem árt, ha történetesen közben ferges lenne, ami tisztára fizikai jelenség és szitálás útján eltüntethető, a liszt minőségére pedig semmi hatással sincs.

A fentvázolt hosszabb „kiörléssel” mindenestre elérhető az a cél, hogy ugyanazon mennyiségű búzából 5 százalékkal több lisztet állítsanak elő. Persze, ez csak a szigorúan ellenőrzött kereskedelmi malmokra vonatkozik, míg az ugynevezett paraszt-malmokban az eddigi kiörlési mód, tehát a lisztpezarlás is tovább folyik. Ha a jellek nem csálnak, előbb-utóbb újabb intézkedések válnak szükségessé, amelyek valószínűleg a kiörlés további „nyújtását”, vagy talán más kenyérpótló anyag — kukorica, árpa — hozzákeverését, esetleg tiszta kukoricaliszt nagyobb mérvű fogyasztását eredményezik majd. Külföldön sok helyen elrendelték már például azt is, hogy friss kenyér egyáltalán nem hozható forgalomba, hanem csak 24 órával a sütés után.

Tekintettel a liszt nagyarányú drágulására, bizonyára érdekli a fogyasztóközönséget a liszt áralakulásának kérdése is. A rossz termés, a készletek és kínálat hiánya folytán az árak lényegesen emelkedtek — ez természetes. A helyzet jellemzéséül elég ha megjegyezzük, hogy míg az augusztus 2-iki rendeletben a kormány a minimális buza-árat 68.000 leiben állapította meg, ma a buza ára már vagonként közel jár a 90.000 leies árhoz. Ha figyelembe vesszük, hogy június elején a buza ára körülbelül 55.000 leies ár körül mozgott, akkor a liszt áremelkedésének megokolására nem kellene bővebb magyarázat. Azonban ismert az a tény, hogy az áremelkedés nem egyformán oszlik el az egész orlt mennyiségre. A korpá árát nem lehet folyton emelni, hiszen ennek értéke a többi takarmány-cikkoktól függ. A népkenyérliszt árát a hatóság szabályozza, maximális árak révén amelyet a malmoknak be kell tartaniok.

A maximális árak emelése nélkül tehát a malmok a buza árának emelkedését a 0-ás lisztre kénytelenek áthárítani, ami számszerűleg azt jelenti, hogy minden körülbelül 1.700 leies vagonkénti buza áremelkedése az abból előállított körülbelül 1700 kiló 0-ás lisztnél kilónként 1 leies áremelkedést idéz elő. Minthogy a hatóságokban meg van az a természetes törekvés, hogy a lakosság részére olcsó, vagy legalább is aránylag olcsó kenyérrát tartsanak fenn, előállhatna az a helyzet, hogy a kenyérliszt maximális árának meghagyásával a buza-árak további emelkedésével a 0-ás liszt ára eddig nem tapasztalt módon mesterségesen megrágnul. Reméljük, hogy erre nem kerül a sor, mert ez is természetellenes és normális gazdasági viszonyoknak meg nem felelő jelenség lenne.

Célunk az volt e közleménnyel, hogy a fogyasztóközönségnek felvilágosítással szolgáljunk. Nehéz időknél nézünk elébe és nem tudjuk eléggé ajánlani, hogy mindenki értékelje és becsülje meg a mindennapi kenyeret.

őrfelegyelő, Bodea állomásfőnök és Popescu az állomási rendőrség főnöke fogadták

Az étterem három pincére szolgálta azután fel az ebédet, majd külön fűtött mozdonyhoz csatolták a magyar meghatalmazott minisztert szállító kocsit, mely

Szombaton délelőtt féltizenegy órakor kezdik meg újból a tárgyalásokat

Turnu-Severinből jelenti az Aradi Közlöny kiküldött tudósítója: Turnu-Severinben, a román — magyar tárgyalások színhelyén pénteken ismét megkezdődött a diplomáciai élet. A bizottságok Turnu-Severinben lévő tagjai ma már megtették az előkészületeket a tanácskozások folytatására, ami

hivatalos közlés szerint szombat délelőtt fél 11 órakor történik meg.

Vallmarescu protokollfőnök irányításával, a turnu-severini kulturpalota nagytermét ismét előkészítették a tárgyalásokra. Szolgák serege írógépeket iratokkal tömött táskákat vitt a termébe, hogy a szükséges okmányok és írógépek a bizottságok tagjainak rendelkezésére álljanak. Pénteken délután 4.15 órakor a Bucurestiből jövő Rapiddal Turnu-Severinbe érkezett Dragalina

ja percnyi időzés után elindult Turnu-Severin felé, Hóry András minisztert még a kürtösi határállomástól Turnu-Severinig Munteanu őrnagy, aki összekötő tiszt a magyar és román bizottság között továbbá Popescu Sevel, a turnu-severini állambiztonsági hivatal főnöke, kísérte.

tábornok, akit Brasu meghatalmazott miniszter, Szentpétery százados, Ivanovici alezredes, Niculescu kapitány, valamint Barbu, követségi titkár fogadtak. Ugyanezzel a vonattal érkezett meg Turnu-Severinbe Paleologu, a Bucurestiben megjelenő „Romania” című napilap szerkesztője is.

Dragalina tábornok és kísérete autón a dunai kikötőbe hajtattak és az ott horgonyzó Regele Carol II. hajóra szálltak. Nem sokkal a megérkezés után, 6.20 órakor, Dragalina tábornok polgári ruhába öltözve megjelent a hajó társalgójában és közölte az ott várakozó titkárokkal és újságírókkal, hogy

péntek délután szabadok tekintettel arra, hogy a tárgyalások csak szombaton délelőtt kezdődnek meg.

Hóry András este negyed nyolc órakor érkezett meg Turnu-Severinbe

Hóry András titkos tanácsos, meghatalmazott miniszter, a magyar tárgyalóbizottság vezetője és a kíséretében lévő Ujszászy István vezérkari ezredes különvonaton érkeztek meg Turnu-Severinbe. A temesvári állomáson Hóry András titkos tanácsos és kíséretének szalonkocsijához egy postakocsit csatoltak.

A különvonat este 7.20 órakor futott be a turnu-severini pályaudvarra ahol a polgári ruhába öltözött Náday István altábornagy, vitéz Ungváry Dezső dr. külügyminisztériumi titkár, Rudnay külügyminisztériumi tanácsos, Czifán-Zichy Mária báró, követségi attasé, Hóty meghatalmazott miniszter, valamint Vallmarescu protokollfőnök Ivanovici alezredes és Bucineanu vármegyei prelátus fogadták az előkelő vendégeket.

Szombat hajnalra várják Pop Valer meghatalmazott minisztert

Pop Valer meghatalmazott miniszter, a román tárgyalóbizottság elnöke pénteken még nem érkezett meg Turnu-Severinbe.

Pop Valer érkezését pénteken éjszaka, legkésőbb a hajnali órákra várják.

Megbízható helyről származó értesülések szerint, a Bucurestiből jövő 11 órás Rapid-járat-hoz csatolt külön szalonkocsin teszi meg az utat a román tárgyalóbizottság elnöke, akinek fogadtatására már megtörténtek az előkészületek.

Említsük még, hogy Bárdossy László, Magyarország bucuresti-i követe, aki eddig, mint megfigyelő vett részt a tárgyalásokon, nem tért vissza Turnu-Severinbe.

A Dunán horgonyzó Zsófia és Regele Carol II. hajókon egyébként élénk élet folyik. A tárgyalóbizottságok elnökei, vagyis Hóry András és Pop Valer meghatalmazott miniszter elméret, távollétük alatt számos levél érkezett a hajókra, amelyeket a legpontosabban kézbesít ki a postaszolgálat. (N. F.)

Német körök bizakodóan tekintenek a tárgyalások menetére

A Wilhelmstrasse azt várja, hogy a román területátengedésre vonatkozó román-magyar tárgyalások tegyék túl magukat a másodrangú kérdésen és tényleges megoldáshoz jussanak. A jelen pillanatban — a Wilhelmstrasse-ről nyert értesülések szerint — ezek a tárgyalások még csak a kölcsönös vizsgálódás és áttekintés szakaszában vannak. Mégis —

Megjelentek Hóry András fogadtatásán az újságírók, közöttük két amerikai lapszerkesztő is, a német lapok munkatársainak kivételével.

A német újságírók ugyanis a tárgyalások elhalasztása után Bucurestibe utaztak és csak az éjszaka folyamán térnek vissza Turnu-Severinbe.

A magyar tárgyalóbizottság és kíséretének érkezése alkalmából nagy számú érdeklődő gyűlt egybe a turnu-severini állomáson. A hatósági közegek a legudvariasabb formában biztosították a forgalom zavartalan lebonyolítását. Hóry András és kísérete autón a Zsófia hajóhoz hajtattak, ahol megteszik az előkészületeket a holnapi tárgyalásra.

állítják a Withemstrassen — nem férhet kétség ahhoz, hogy a folyamatban lévő tárgyalások igen eredményesen fognak haladni, tekintettel arra a nagyfontosságú feladatra, mely a tárgyaló államférfiaknak jut, hogy ezekkel a tárgyalásokkal megteremtsek az országai területén való béke és állandóság feltételeit.

Az Uralkodó kihallgatáson fogadta a craiovai tárgyalások vezetőjét

II. Carol király szerdán kihallgatáson fogadta a craiovai bolgár-román tárgyalások román bizottságának vezetőjét, aki részletesen ismertette a megbeszélések eddigi menetét.

Bucuresti. Hivatalosan jelentik: A Craiovában folyó tárgyalásokat megszakították mert a román, illetve bolgár küldöttségek vezetői Bucurestibe, illetőleg Szófiába mentek kormányuknak teendő jelentéstétel céljából. Evi kérdésekben történt egyező álláspontokat ismertették a kiküldötték kormányukba, hogy szombatán szakértő bizottságok dolgozzák ki a részleteket. A tárgyalásokról hivatalos közlést holnap adnak ki.

Teleki Pál magyar miniszterelnök Horthy kormányzónak jelentést tett a legidősebb kérdésekről

Budapestről jelentik: A magyar kormányzó szerdán délelőtt kihallgatáson fogadta Teleki miniszterelnököt és Csáky külügyminisztert, akik az államfő tájékoztatták a legidősebb kérdésekről.

A norvégiai német parancsnokság már nem igényli Haakon király lemondását

Oslói jelentés alapján a Neue Zürcher Zeitung arról számol be, hogy Németország már nem kívánja Haakon norvég király lemondását és a norvégiai politikai rendszer változását, mert mértékadó politikai körök ilyen terveknek ellentáltak. Nyilván — mondja a jelentés — Németország előbb be akarja várni az európai események további fejlődését és attól függően nyul bele majd ismét a norvégiai alkotmány kérdésébe. A norvégiai közgazgatási tanács, amely legutóbb je akart mondani, hogy helyét egy állandó jellegű kormány-nak adja át, egyelőre a helyén marad és hajlandó az ügyeket tovább vinni. A norvég sajtó már nem támadja sem Haakon királyt, sem a

Nygaarlsvold-kormányt, amiből azt a következtetést vonják le, hogy a kérdéseket illetőleg a német hatóságok már napirendre tértek.

Lezuhant az Aradon át közlekedő bucuresti-bécsi repülőgép

Tizenegy halott és kilenc sebesült áldozata van a szerencsétlenségnek

Bucuresti. Hivatalosan jelentik: Egy utasrepülőgépet, fedélzetén 17 utassal és három, a gép-
hez tartozó személyvel Bucurestiből 1940. augusztus 23-án, reggel 8 órakor elindulva, súlyos
baleset ért. A repülőgép Bucuresti—Arad—Budapest—Bécs között bonyolította le a forgalmat és
a szerencsétlenség a hunyadmegyei Risculita község mellett történt. A balesetnek halott és sebesült
áldozatai vannak. A tengerészeti és légiügyi minisztérium részéről hivatalos bizottság ment
a helyszínre, a szerencsétlenség okainak és következményeinek megállapítására.

A katasztrófa halottjai a következők:

- Oprescu Horia, a bucuresti-i városháza pénzügyi szolgálatának főnöke.
- Guggenberger Walter, ismert bucuresti-i fényképész.
- Kerciu Virgil, az Ordinea igazgatója.
- Weiss Hugó Ottmar bankigazgató (német).
- Lindau Pál kémikus (német).
- Buchel Helmuth referens (német).
- Feld Péter iparos (román).
- Fabricius Helmuth magántisztviselő (román).

A halottak között van még a pilóta, a rádiós tiszt és a mechanikus is.

A sebesültek névsora:

- Petrovici Alexandru, az Argus munkatársa.
- Zacharescu Dumitru és Tutoveanu Alexandru, a Curentul munkatársai.
- Olteanu Miron, a bucuresti-i román-német kereskedelmi kamara tisztviselője.
- Corbu Adrian román filmszakértő.
- Steer Carl kereskedő (német).
- Benning Michael magántisztviselő (német).
- Herbert Carl kereskedő (német).
- Gönnig Heinrich kereskedő (német).

A francia döntés értordulója

Hogyan határozta el a francia nemzetvédelmi tanács a hadbalépést

Az egyik fővárosi lap közli a Gringoire francia folyóirat leírását arról, hogyan folyt le a francia nemzetvédelmi tanács 1939. augusztus 23-iki ülése. A franciák tudvalévőleg ekkor határozták el, hogy Lengyelország védelmében háboruba lépnek.

Az ülésen Daladier miniszterelnök elnökölt. Bonnet külügyminiszter a Lengyelországgal szemben vállalt kötelezettségekről beszélt. A francia-lengyel szerződést, amelyet még Briand kötött meg, titkos katonai szerződés egészíti ki. Ennek értelmében Lengyelország elleni német támadás esetén Franciaország azonnal és önműködően köteles Varsó segítségére sietni.

Bonnet: Tekintetbe kell venni, hogy Oroszország megegyezett Németországgal, továbbá, hogy Románia egyre több kőolajat szállít s hogy az angol toborzás kiábrándító eredményeket hozott. Nem lenne jobb újabb szünethez jutni, hogy katonai erőnket növelhessük?

Bonnet ezután hangoztatta, hogy a német hadigépezet máris készen áll. Választani kell az ellenségéni összehasonlíthatatlanul gyengébb fel szereléssel, a háború és a tárgyalások által nyerhető egy évi szünet között, miközben elkészíthető a szükséges hadianyag és az angol sorozás is működésbe lép.

Ekkor Bonnet feikérésére, Gamelin tábornok, mint a kérdés eldöntésére illetékes katonai főparancsnok, szakvéleményt adott.

— Ugy számítom — mondta többek között — hogy Lengyelország a tavaszig ellentállhat. Nincs mitől tartanunk, ha a német hadsereg tömege a jövő év április, vagy május előtt fordul ellenünk. Abban a pillanatban az angol hadsereg is kész lesz. A következtetés tehát az, hogy magunkra kell vennünk a Lengyelország iránti kötelezettség következményeit.

Ezután Guy la Chambre légügyi miniszter tartott beszámolót. A végén ezeket mondotta:

— Légihaderőnk helyzetének nem kell olyan nyomasztólag hatnia a kormány döntéseire, mint 1938. szeptemberében.

Darlan tengernagy, a haditengerészet vezetője:

— A haditengerészet készen áll. (Ami igaz is volt — jegyzi meg a Gringoire.)

Daladier miniszterelnök: Én pedig hozzáteszem, hogy kitűnő erődítésekkel rendelkezünk.

Igy fogadta el a francia nagyvezérkar a háborút. Gamelin tábornok különben augusztus 31-én. (vagyis a német-lengyel hadműveletek meg

kezdése előtti napon) délután 5 órakor felkereste Daladert és így szólott hozzá:

— Bonnet politikája ki akarja szolgáltatni Lengyelországot, keleti erősségünket. Németországnak. Biztonságunk forog kockán.

Bonnet külügyminisztert rövidesen el is távolították egy kormányát szervezés során. A német-francia háború viszont mekezdődött s az ismert eredménnyel végződött.

Korrupció vádja elleni tiltakozásként lemondott az argentin köztársaság elnöke

Buenos Ayres. Robert Ortiz, az argentin köztársaság elnöke váratlanul lemondott elnöki méltóságáról és ez a hír izgalmas feltűnést keltett egész Amerikában, az argentin közvéleményt pedig valósággal felvillanyozta.

Ortiz elnök nyílt levelet intézett az ország népéhez és ebben kifejté:

lemondásának oka az, hogy inkább kíván egyszerű polgár lenni az államban, semmint köztársasági elnök, akit azzal vádolnak, hogy hivatalának és méltóságának meg nem felelő és azzal összeférhetetlen módon működött.

Rágalom — írja nyílt levelében a lemondott elnök — mintha hosszú elnöki működésem alatt az állam kárára történő bármilyen korrupció eljárást támogattam volna és leszögeztem, hogy a Polmar közelében lévő államterület eladása akkor történt, mielőtt még engem elnökké választottak volna. Ezt az ügyet, állapítja meg a levél, különben a szenátus és a képviselőház együttes vizsgálóbizottsága ellenőrizte és letárgyalta és megállapította, hogy ő ettől az egész ügytől teljesen távol áll és semmilyen intrika-kísérlet sem tudta a közte és a parlament között fennálló kapcsolatot megzavarni.

Az argentin lapok jelentése szerint a kamara és a szenátus tagjait szombatra együttes ülésre hívták össze. A radikális és a radikális szocialista pártok, amelyek a kormánytöbbséget képviselik a törvényhozásban, valószínűleg oly álláspontot foglalnak el, hogy az elnök lemondása nem fogadható el.

Hatvanötezer leiben állapították meg a buza vagononkénti árát

Bucuresti. A kormány legfőbb gazdasági bizottsága Gurgutu Ion miniszterelnök elnökelete alatt ülést tartott, melyen résztvettek Leon, Macovei Stan Ghitescu és Priboianu miniszterek. Elhatározták, hogy megszüntetik a napraforgómag, zab, árpa, köles, épilletka, fűrészelt áru és más fatermékek új kiviteli illetékét és azok exportját a régi vámilletékek mellett engedélyezik. Megállapította a bizottság az új buza, liszt és kenyérrájakat. A buza új ára vagononként franco termelő feladójállomása 65 ezer lei. A népliszt kilogramma 12 lei 10 bani, a fehérlist kilogramma 16 lei 50 bani. A 600 grammos népkenyér kilogramma 9 lei a feherkenyér 12 lei. Az olajmagvak árát a következőkben állapították meg vagononként: Napraforgómag 95 ezer lei káposztarepcemag 145 ezer lei, bányati repce 139 ezer, barna repce 125 ezer és vadrepce 91 ezer lei vagononként. A többi olajmag árát a termés betakarítása és a terméseredmény megállapítása után szabják meg.

URANIA: Nagyfilmex színháza. Tel.: 12-32. Szenzációs dupla műsor! 3 órától folytatóg

I. Hans Albers és Hilde Weissner
fogu a sz filmjében **Az alvilág vendége.** (A meglövött ember)

II. Hans Moser, Leo Slezak, Maria Andergast
Elveszett a feleségem kacagató vigjátéka.

467. sz. legújabb háborús UFA hirdató

A német-orosz szerződés eredményeit méltatta az egyéves forduló alkalmából a német sajtó

Angliában a kormány átalakításával számolnak — Eles hangon választott Baudoin francia külügyminiszter Churchill beszédére

Berlin. (Rador.) A „Deutsche Diplomatisch-Politische Korrespondenz“ legutóbbi számában foglalkozik a német-orosz szerződés megkötésének egy éves évfordulójával és megállapítja, hogy

ez a szerződés az aláíró hatalmak számára a biztonság és az egymás iránti bizalom érzését adta.

Ennek az egyezménynek a megkötése egyben megmentette Európát azoktól a megrázkódtatásoktól, amelyeket a nyugati hatalmak készítették elő.

A háboru első részének eddigi tapasztalatai megerősítették a német-orosz szerződéshez fűzött reményeket.

Ennek az egyezménynek a hatásaképpen sikerült hatálytalanítani a plutokrata hatalmak különböző manővereit, amelyekkel meg akarták rontani a német-orosz viszonyt.

Ennek az eseményekben gazdag évnek eredményül a két nagyhatalom számára bizonyosságot adták, hogy a jó utat választották abból a célból, hogy a jövő problémáin szilárdan uralkodjanak.

Bizonyos, hogy a német-orosz egyezmény szilárd alapját képezi a régi világ újjászervezésének, a haladás és a biztonság jegyében az összes akadályok ellenére.

Egyébként a német sajtó ma kivétel nélkül vezércikkeit a német-orosz egyezménynek szenteli. A lapok megemlítik, hogy ezt a szerződést az a közös felismerés hozta létre, hogy az Anglia és Franciaország által Moszkvának felajánlott katonai szerződésnek

egyetlen célja volt és pedig az, hogy Oroszországot az önző angol érdekeknek áldozzák fel.

Rómából jelentik: Az olasz sajtó péntek reggeli számaiban nagy cikkekben foglalkozik a német-szovjetorszag szerződés megkötésének egy esztendő évfordulójával. Részletesen ismertetik az olasz lapok a két nagyhatalom között kötött megállapodást, amely arra irányul, hogy más államoknak ellenük irányuló támadását közösen megakadályozzák és kötelezik magukat, hogy részben minden fontosabb közös kérdést megtanácskoznak egymással és kicserélik egymás információit. A Popolo di Roma leszögezi, hogy ennek a nemzetek közötti megállapodásnak helytállóságát az események igazolták.

Bismarck elgondolását követte a német diplomácia, mikor azt a nagyhordereji lépést kezdeményezte, mert a vaskancellár célkitűzése volt mindig az, hogy Oroszországot elválassza a nyugati hatalmaktól és megszüntesse az angol intrikálás lehetőségét. Az olasz újság megjegyzi, hogy Anglia még most sem adta fel ugyan reményét arra, hogy Oroszországgal kapcsolatokat próbáljon teremteni és kétségbeesett erőfeszítéseket tesz propagandája útján, hogy ezt a lehetőséget a közvéleménnyel elhitesse, azonban a német diplomáciai és politikai tevékenység nemcsak a Birodalomnak, hanem a Szovjetnek is bebizonyította, hogy ez az egy év előtt megkötött szerződés mindkét hatalomnak komoly hasznot hozott.

Baudoin francia külügyminiszter erős támadást intézett Churchill ellen

Berlinből jelentik: A párisi lapok nagy megelégedéssel fogadják Baudoin francia külügyminiszternek Churchill beszédére rádión adott válaszát. Baudoin írja a lapok, helyesen mutatott rá, hogy Churchill meghamisította mindig az igazságot és most sem tesz egyebet, ami pedig a Franciaország elleni angol blokádot illeti, amivel az angol miniszterelnök dicsekszik: csak egy újabb adat Anglia Franciaország elleni bünlajstromához. Churchill Istent re mert hivatkozni beszédében, pedig ez nem

menti őt és kormányát attól, hogy ők valóban a humanizmus legnagyobb ellenségei. Az „Action Française“ leszögezi, hogy téved az angol miniszterelnök, mikor Franciaországot csak Mandelen és Blumon, Daladier és Zayon keresztül ítéli meg. Churchill nem csak nem ismeri, de nem is akarja megismerni az igazi Franciaországot, melyet beszédében már csak azzal is vérig sértett, hogy Petain tábornagy személyéről tiszteletlenül nyilatkozott.

Kormányátalakítás készül Angliában (?)

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda ismerteti az „Associated Press“ londoni jelentését, mely szerint jól tájékozott angol körök a brit kormány messzemenő átalakítását jósolják. Erre nem sokkal a parlament elnapolása után kerül sor. Várható Halifax külügyminiszter távozása és Chamberlain lemondása. Beszélnek még Duff-Cooper tájékoztató miniszter és a beszerzési miniszter várható távozásáról is. Duff-Coppert egyébként szerdán az alsóházban éles támadások érték Spanyolországgal kapcsolatos propagandája miatt.

Feltűnőnek tartják, hogy a kormány nyilatkozatát, amit Churchill az alsóházban ismertett, a lordok házában nem Halifax olvasta fel. Halifax és Churchill között mélyreható ellentétek vannak.

Londonból jelentik: A Lordok Házának keddi ülésén a dominiumügyi miniszter Churchillhez hasonló nyilatkozatot tett. Az angol-orosz viszonyról a következőket mondotta:

A kormány figyelmét lekötötte az angol-orosz viszony javítása. Szovjetországnak

menti őt és kormányát attól, hogy ők valóban a humanizmus legnagyobb ellenségei. Az „Action Française“ leszögezi, hogy téved az angol miniszterelnök, mikor Franciaországot csak Mandelen és Blumon, Daladier és Zayon keresztül ítéli meg. Churchill nem csak nem ismeri, de nem is akarja megismerni az igazi Franciaországot, melyet beszédében már csak azzal is vérig sértett, hogy Petain tábornagy személyéről tiszteletlenül nyilatkozott.

nak, mely két világrészen fekszik, a világ számos pontján érdekel vannak és ezek az érdekek ugyancsak számos ponton érintkezésbe jutnak a brit világbirodalommal is. Éppen ezért a szimpla észszerűség azt kívánja, hogy megegyezzünk. Az angol kormányt nem érdekli más nemzetek államformája. Ezzel szemben állandóan foglalkozik a függőben lévő kérdésekkel s mi úgy véljük, fennáll az út, hogy Szovjetországgal kielégítő kereskedelmi egyezményt kössünk. Sir Stafford Cripps, Molotovval való tárgyalásai során bátran és sikerrel tesz eleget nehéz küldetésének. Az angol nagykövet teljesen tisztában van azzal, hogy tárgyalásai milyen rendkívüli jelentőségűek a kereskedelem szempontjából és reméli, hogy legutóbbi megbeszélései hamarosan egyezmény megkötéséhez vezetnek.

Angliát 12 hadiövezetre osztották

Stockholmból jelentik: A DNB iroda jelentése szerint a svéd fővárosban úgy tudják, hogy Angliát hadi övezetnek minősítették s tizenkét kormánybiztost neveztek ki különleges és igen kiterjedt jogokkal. Svédországban ezt az intézkedést úgy látják, hogy az angol kormány a német támadás, vagy a légitámadások további fokozása esetén nem hiszi, hogy egyetlen központból vezethetné az egész ország védelmét. A kinevezett tizenkét rendkívüli kormánybiztosnak tehát az lenne a szerepe, hogy a kormányt képviselje a kerületekben és megszervezze a védelmet. Svéd politikai körök szerint a mostani háboru technikai jellege kevésbé valószínűvé teszi, hogy ez a szerv beváljon.

Két hét alatti 75 százalékkal esett a hajózási forgalom

London. (Reuter.) Az angol-német és angol-olasz háboru következtében fellépő hajózási nehézségek egyre károsabban éreztetik hatásukat. A nagyvállalatok legutóbbi közösen tanácskozásukon megállapították, hogy a hajózási forgalom az utolsó két hét alatt több mint 77 százalékkal esett, mert most már a délafrikai kikötők felé irányuló forgalom is a minimálisra csökkent.

Allitóltag tizezreket tartóztattak le Indiában az angolok

Tokió. A japán lapok jelentése szerint a simlai japán főkonzul jelentést tett az indiai feszültségről. Az angol hatóságok a passzív ellenállási mozgalom vezetőit egymásután letartóztatják. Eddig a letartóztatott hinduk száma már tizezerekre rug.

Sanghaiból jelentik: A „Kalragur“ néven ismert indiai szervezet tagjai, akik nagyrészt Kinában élnek, elhatározták, hogy az angoloknak semmilyen formában nem nyújtanak sem erkölcsi, sem anyagi segítséget a Németország elleni háboruban, ameddig India függetlenségét nem biztosítja a londoni kormány.

1052 tábornokot és törzstiszteket nyugdíjaztak Franciaországban

Vichy. A hivatalos lap a francia-német fegyverszüneti megállapodás következményeképpen 1052 tengeri, ellentengernagy, tábornok és más törzstiszte nyugdíjazását közli. A nyugdíjazott törzstisztek névsorában rengeteg az ismert név. Valamennyi nyugdíjazott magasrangú katonatiszt a jelenlegi háboruban parancsnok volt.

London az USA közvetítésével tartja fenn a kapcsolatokat a francia kormánnyal

Berlin. (Rador.) A DNB iroda jelentése szerint Londonból ideérkezett hír szerint Buttler angol külügyi államtitkár az alsóházban nyilatkozott az angol és a Petain kormány közötti viszonyról. Megállapította, hogy a francia kormánnyal az Egyesült-Államok közvetítésével tartják fenn a kapcsolatokat, amely a franciaországi angol érdekeket képviseli. Paul Moran, akit a francia kormány az Anglia és Franciaország közötti függőben lévő gazdasági kérdéseknek a megoldásával bízott meg, jelenleg Vichybe utazott, hogy tárgyaljon a kormánnyal, de nem tért még vissza, fejezte be nyilatkozatát az államtitkár.

Német hadijelentés

Berlin. A vezéri főhadiszállás jelenti: Német bombavető egységek harci kötelékkel Berwig környékén és Dover előtt hajókaravánokat támadtak meg és 4 kereskedelmi gőzöst elsüllyesztettek, sikerrel bombázták Menston repülőterét, valamint Dél és Középanyliában különböző repülőtereket és kikötőberendezéseket. Éjjeli támadást hajtottak végre repülőink Cornsoll, Wallles, Rochester és Reading ipari üzemei és tartályközpontjai ellen és mindentűnt nagy tüzeket és robbanásokat idéztek elő. Angol repülők az éj

CORSO nyáron is a legnagyobb slágereket hozza.

8, 5, 7, 15, 9, 15

I. **Első szerelem**
DEANNA DURBIN

II. **Szeave lélyek éjszakája**
Hedy Lamour, Charles Boyer

467. számú UFA hirdető

folyamán Nyugatnémetország felett egy kis városcsúcsban felgyújtottak egy lakóházat és több embert megsebesítettek. Az angol kikötők aláaknázását repülőegységeink tovább folytatták. Tegnap légi harcok során az ellenség 11 gépet és 2 záróléggömböt veszített, két német gép nem tért vissza.

Csütörtökön és a csütörtökről péntekre virradó éjjel német repülő Skócia feletti bombázásuk során két angol kereskedelmi hajót súlyosan megromgáltak. Dover előtt egy hajókaraván soraiban a hajnali órákban súlyos pusztításokat végeztek. Csütörtök délelőtt Délangliában légi harc fejlődött ki, amelynek során 11 angol és 3 német repülőgép pusztult el.

Német vadászipülőgépek, hivatalos jelentés szerint, csütörtök délelőtt 7 angol vadászipülőgépet lőttek le légi harc során.

Olasz-Szomáliában repülőtereket bombáztak az angolok

Kairó. (Rador.) A Reuter-iroda közli az angol légihaderő következő jelentését: Angol harci gépek kis magasságról támadást intéztek a libiai Bombe kikötőben horgonyzó ellenséges hadihajók ellen. A támadás alkalmával két tenger-alattjárót, egy torpedórombolót és egy tenger-alattjárót ellátó hajót bombatalálat ért. Valamennyi angol gép visszatért állomáshelyére, annak ellenére, hogy a támadás alkalmával heves légharctűz irányították feléjük. Az angol légi egységek bombázták a dernai repülőteret, gépesített csapat egységeket, valamint hajójavító-műhelyeket. Több bomba a repülőgépek és gépjárművek között robbant és jelentős pusztítást okozott. Olasz-Szomáliában lévő repülőtereket is több hullámban támadtak angol gépek és több telitalálat ért kaszárnyákat s középületeket. Ugy hiszik, hogy három ellenséges repülőgép elpusztult. Minden angol gép sértetlenül visszatért.

Olasz lapvélemény az Anglia elleni harc nehézségeiről

Róma. A Popolo d'Italia egyik főmunkatársa, Apelius érdekes cikkben foglalkozik az Anglia elleni háborúval. Mindenek előtt megállapítja, hogy Anglia leveretése nem lesz könnyű feladat, mert ha könnyű feladat volna, akkor az angolok nem uralkodtak volna a világ felett kétszáz éven át. A tengelyhatalmak tengeri, légi szárazföldi, diplomáciai és erkölcsi háborút folytatnak Anglia ellen. Tagadhatatlan, hogy ez a harc tele van nehézségekkel és ismeretlen tényezőkkel. A tengelyhatalmak az Anglia elleni háborút a következőkre alapítják:

1. Mussolini és Hitler lángelméje.
2. Németország és Olaszország belső ereje.
3. Az eddigi győzelmek előnyei.
4. A tengelyhatalmaknak más nagyhatalmakkal így Szovjetországgal és Japánnal való érdekösszege.
5. Az európai népek elkeseredése Anglia ellen.
6. A fasiszta és a nemzeti szocialista erők támogatása.
7. Az arabok és a hinduk Anglia elleni gyűlölete.
8. A tengelyhatalmak tengeri, légi és szárazföldi ereje.

Megállapítja ezután az olasz újságíró, hogy a tengelyhatalmakat nagy mértékben segíti céljaik elérésében az, hogy Angliát tengeri blokádk alá helyezték. Ha azonban a légi és tengeri zárlat nem volna elegendő, akkor más eszköz is kínálkozik Anglia leveretésére. Anglia sorsa mindenképpen meg van pecsételve.

Róma: A Görögországnak adott angol biztosíték nem lehet utimátum tárgya

Athén. (Rador.) Amint már megírta az Aradi Közlöny, csütörtökről péntekre virradó éjjel hosszas tárgyalás volt Metaxas görög miniszterelnök és a görög nagyvezérkar tagjai között. Az értekezleten jelen volt az állam-biztonsági miniszter is. A tárgyalások előtt a miniszterelnök kihallgatáson jelent meg a görög királynál.

A Stefani-ügynökség római jelentése a következőket jegyzi meg azzal a hírrel kapcsolatban, amely szerint Olaszország ultimátum-szerűen felszólította volna Görögországot, hogy 24 órán belül mondjon le az angol-biztosítékokról. Azok akik ezt a fantasztikus hírt kitalálták, nem gondoltak arra, hogy ez a garancia, mint bármely más angol garancia, teljesen értéktelen és így nem lehet utimátum tárgya.

Olaszország nem akarja megtámadni Egyiptomot

Rómából jelentik: A londoni rádió a híradásával kapcsolatban, mintha az egyiptomi kormány elhatározta volna, hogy Anglia mellett háborúba lép, olasz hivatalos helyen kijelentik, hogy Olaszországnak nincsen szándékában támadni Egyiptomot, csak azokat az angol csapatokat, melyek Egyiptom területén vannak, mert Itália jól tudja, hogy

ha Egyiptom nem függne az angol despotizmustól, más álláspontot foglalna el Olaszországgal szemben. Ha azonban — mondják olasz hivatalos körök — Egyiptom közörségévé tenné a háborút Angliával, úgy Olaszország nyomban megváltoztatná Egyiptommal szembeni állásfoglalását és felelme erre az Egyiptomtól nem várt lépésre.

Athén hivatalosan cáfolja, hogy görög bandák működnek az aiban határon

Athénből jelentik: A görög távirati iroda hivatalosan jelenti: Illetékes görög kormánykörök a leghatározottabban cáfolják azokat a külföldön elterjesztett újhíreket, mintha Epirusban egy görög csendőrezredek vezetése mellett bandák működnek, amelyeknek tagjai fegyvereket osztogatnak a görögök között, hogy a görög-albán határ mentén lakó

albánokat terrorizálják. Ugyancsak támadások jelennek meg a külföldi sajtó egyes részeiben a görög törvényszékek ellen is. A görög hivatalos jelentés súlyosan elítéli ezeket az újhíreket és megvédi úgy a görög hatóságok, mint a bíróságok méltóságát. Kijelenti, hogy a híresztelésekből egyetlen szó sem igaz.

Két sziget:

Grönland és Izland érdekes jogi helyzete két kontinens eseményeinek forgatagában

Az Egyesült Államok kiterjeszti a Monroe-elvek Grönland szigetére

A Németország által elfoglalt államok korlátozott, vagy egészen megszüntetett főhatalmi helyzete folytan tengerentúli birtokai komoly problémákat vetnek fel. Sorsuk bizonytalan. Japán már „erdeklődik” Hollandiáért és Francia-Indokina iránt. Az Egyesült-Államok közbelépése folytán a havannai konferencia elei: vette annak, hogy amerikai területen levő európai birtok más európai hatalom fennhatósága alá kerüljön. Hogy Franciaország a háború után hány afrikai gvarmatát tarthatja meg, épp oly bizonytalan, mint amelyen meghatározatlan ma Belga-Kongó sorsa is. Ebbe a kérdéskomplexumba illeszkedik Grönland és Izland kérdése is. A két sziget Dániához tartozik. Grönland az amerikai világhoz oly közel fekszik, hogy az Egyesült-Államok Dánia német megszállása után azonnal bejelentette, hogy Grönland az amerikai kontinenshez tartozó sziget. A havannai konferencia határozata értelmében tehát Grönland a kibővített Monroe-elv rendelkezései alá esik és amíg Dánia teljes szuverenitását vissza nem nyeri, amerikai védelem alatt marad, vagy önálló amerikai állammá válik.

Grönland a világ legnagyobb szigete. Kétfélmillió 100 ezer négyzetkilométer. Ötvenszer akkora tehát, mint Svájc. E hatalmas területből azonban csak 88 ezer 100 négyzetkilométer mentes az örökös jégtől és hótól. Ez a lakható terület keskeny parti sávon húzódik végig és mindössze 17 ezer ember lakja, akik 184 településre oszlanak. 1814-ben, midőn Dánia kénytelen volt a Norvégia fölötti uralomról lemondani, Dánia mellett maradt és Norvégia Grönland keleti partjaira emelt igényeit az 1917. január 28-i dán-amerikai egyezmény nem ismerte el. Sőt mi több, e szerződés kifejezetten hangsúlyozza a dán főhatalmat Grönland fölött.

A grönlandi parlamentnek alkotmány szerűen jogában áll rendkívüli körülmények között a kormányhatalmat átvenni és e jogával élt is Dánia megszállása után. Pillanatnyilag tehát szuverén államnak tekintendő és Dániának azon gondolata, hogy Grönlandot valahogyan eladja (az erről szóló híreket, amelyek elég gyakran merülnek fel, mindig megcáfolják), nemzetközi jogilag nem volna többé lehetséges. A grönlandi parlament júliusban delegátusokat küldött az Egyesült-Államokba, hogy a szigetnek eddig Dániából történő ellátását amerikai segítséggel szervezzék meg. Az Egyesült-Államok ezenkívül konzulátust létesített Grönlandban és Nagybritanniától biztosítékot kapott, hogy angol csapatok nem fogják az országot megszállani. Grönland az Egyesült-Államok számára két szempontból is fontos: egyrészt a nemzetvédelem szempontjából, mert a grönlandi partok a mai technikának megfelelően, tengeraltjáró-támaszpontként és főleg légitámaszpontként szolgálhatnak. De fontos gazdasági okokból is. Grönland a legnagyobb kriolit-blokk fölött rendelkezik, amelyet eddig a földön valaha is találtak. A kriolit az alumínium előállításához szolgál. 1933-ban egyébként borból, fémből és halból áll.

Grönland kétfélmillió 300 ezer korona értékű kriolitot exportált s ez több mint fele volt összkivitelének. Ami Amíg Grönland földrajzilag kétségkívül a sarki Amerikához tartozik, a Grönlandtól 330 kilométerre fekvő Island inkább Európa felé orientálódó sziget, 103

négyzetkilométeren, amiből 25 ezer négyzetkilométer beépíthető, míg a többi jégtől, gleccserekből, számtalan vulkánból és kőpusztaságokból áll. A szigetnek 115 ezer lakója van. 1918. óta Izland független semleges királyság, amely Dániával való kapcsolatban van. A realitások azonban nemzetközi jogilag korlátozva van, mert 1918-ban leszögezték, hogy Dánia által a jövőben kötendő államközi szerződések csak az izlandi állami hatóságok hozzájárulásával válnak kötelezővé Izland számára. Külpolitikai képviselőről Dánia gondoskodik de Izlandnak saját külön állásai voltak a dán követségek mellett és rendkívüli követe Kopenhágában. Izlandnak nincs hadserege, flottája, nincsenek erődítményei, ha csak a rendőrségi motoros csónakokat nem lehet hadiflottának tekinteni. Am a technika fejlődése hozta magával, hogy Izland katonailag nem tekinthető többé a világon kívülállóknak. A sziget légi és tengeraltjáró-támaszpontként kétségkívül felhasználható. Ezért Nagybritannia a németek Dániába való bevonulása után csapatokat küldött Izlandba, amelyek a szigetet az izlandi kormány formális tiltakozása mellett megszállta.

Dánia nem rendelkezhetik Izland fölött, másrészt a szigetnek jogában áll bizonyos alakítások mellett 1940 végén a Dániával kötött szövetségi szerződés felülvizsgálást kérni és amennyiben ez nem történne meg, további három év után népszavazás útján feloldani a realitások kapcsolatokat, vagyis teljesen önállóvá lenni. Hogy ez bekövetkezik-e és hogyan fog Izland sorsa a jövőben alakulni arról ma korai volna jósolni. Nagy-Britannia nem akarja birtokba venni a szigetet, de katonai érdekei megkívánják, hogy ellenségei hatalom ne vesse meg lábát a szigeten, mert Izlandról az északi tengeri járatok és az angol szigetek katonailag ellenőrizhetők és zavarhatók volnának.

Izland főleg halat, olajat, bőrt, húst és gyapoto exportál, kivétele 1940 óta csak Nagybritannia és az Egyesült-Államok felé irányul, míg azelőtt Spanyolország, Németország és Dánia is Izland vevői közé tartoztak.

Az izlandi kereskedelem új orientálódásának és a dániai politikai viszonyoknak megfelelően a sziget önálló képviselőket kíván szervezni magának Washingtonban. New Yorkban máris működik egy főkonzul, ügyvivő tevékenykedik Londonban és izlandi követet neveztek ki Stockholmban. Meg kell említenünk még, hogy Izlandnak rendkívül magas szintű modern költészete van és az a teljesen Luther szellemében élő nép mély oladással csúng a műveltségen, ami számos iskolában és egy egyetemen nyer kifejezést. A lakosság szegénysége és annak ellenére, hogy a szigetnek nincs vasútvonala, az izlandiak között olyan élénk szellemi élet uralkodik, ami valóban minden csodálatot megérdemel.

FORUM nyáron is nagy filmeket játszik.

Ma szenzációs kettős műsor!

I. Szalmaözvegy

II. Indián eskü

GINGER ROGERS és DAVID NIVEN-el.

Shirley Temple és Randolph Scott-al

467. számú UFA hirdató! — Előadások: 5, 7, 15, 9, 30. — 3-kor matiné, olcsó helyek a k.

SPORT KOZLONY

Az AMTE még mindig nem kapott hivatalos értesítést az A) ligából történt kizárásáról

A Carpati sem játszik a B) ligában

Már több mint két hét telt el azóta, hogy a három erdélyi egyület, az AMTE-t, CAMT-ot és a Carpati-t a nemzeti bajnokság A) osztályából kizárták és a különböző beosztásokra vonatkozó híradások a lapok hasábjain megjelentek. Ennek ellenére az AMTE vezetőségéhez mind a mai napig hivatalos értesítés nem érkezett a szövetségtől a kizáró határozatra vonatkozólag. Az AMTE vezetősége tegnap ülést tartott, melyen több napirenden lévő kérdést tárgyaltak le, de a szövetség hivatalos értesítése hiányában nem tudtak végleges állást foglalni a jövőt illetően. A vezetők állásfoglalásából mindazonáltal újból nyilvánvaló, hogy a piros-fehérek nem indítják csapatukat a B) ligában, hanem a disztrikt bajnokságban fognak szerepelni. Hasonló a helyzet Nagybánván is, ahol a

Carpati szintén nem kíván a B) divízióban játszani, hanem a disztrikt-bajnokságot fog küzdeni. A Carpati vezetősége játékosértékelést hívott egybe, amelyen közölték a játékosokkal, hogy a kerületi bajnokságban fognak szerepelni és kijátásba helyezték a távozni kívánó játékosoknak, hogy kiadatásukhoz hozzájárulnak. Tekintettel azonban arra, hogy a nagybánváni futballisták csaknem kivétel nélkül állásban vannak, valószínűnek látszik, hogy a Carpati nem veszi át a játékost, mert valamennyien megmaradnak egyesületük kötelékében.

A CAMT a másik két egyesülettel szemben még mindig bizik abban, hogy a szövetség revideálni fogja álláspontját és besorozza a csapatot az A) ligába. Erre azonban kevés a remény és így a temesvári munkások játéka valószínűleg a B) divízióban fognak látszani.

Az AAC old-boy nyerte a Szabó János-Kupa rangadóját

AAC-Gloria 3:2 (1:0)

Az AAC-pályán élénk érdeklődés mellett lejött le a Szabó János vándordíj ezévi rangadója, amely szép küzdelem után az atléták győzelmével végződött. Régi futballcsaták hősei: Szabó János, Albu, Török, Huszti, Puskás, Faur, Kelly, Muntean stb. léptek a pályára és a mérkőzés élvezetes szép játékot hozott. A vezetőgőlt Kelly szerezte egyéni lőtték után az atlétáknak, sőt a szünet után Török góljával már 2:0 az eredmény, amikor Albu szépít. Török újabb góljára Tisza válaszol. A győztes csapatból Ujj I., Horváth Gruber, Böszörményi és Kelly de főleg Szabó János tűnt ki a Gloria-ban Huszti, Muntean, Tereanu, Albu, Serban és Craznic dr. érdemelnek dicséretet. Ciorgar-ú vezette a mérkőzést.

Telefonbeszélgetés és táviratküldés a Gloria-Victoria selejtező-mérkőzés ügyében

A Gloria vezetőségét péntek délelőtt telefonon felhívta Iuga Liviu, a szövetség főtájkára és arra kérte, hogy vegyen részt a nagyváradi selejtező mérkőzésen. Iuga rábeszélése nem járt eredménnyel és a Gloria azt válaszolta, hogy igazgatósági ülést hív egybe, amely a végleges döntést meghozza és ezt táviratilag fogják közölni a szövetséggel. A Gloria igazgatósága össze is ült és a megbeszélés után táviratilag közölték a szövetséggel, hogy kitartanak eredeti álláspontjuk mellett s nem vesznek részt a minősítő mérkőzésen.

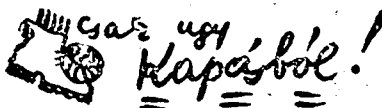
O Szaniszló II. Zoltán ismét részt vesz az „U” mérkőzéseim. A kolozsvári egyetemi csapat Petrozsényban és Lupényban vendégszerepel és Szaniszló II. az AMTE fedezete, aki az „U” felé gravitál, a munkásegységet játékgengedélyével részt vesz a kolozsvári csapat zslivölgyi mérkőzéseim.

O Fuziorál az FC Braila és a Franco Romana. A Franco Romana beadványt juttatott el a központi szövetséghez és ennek eredményeképpen Marinescu Gabriel, az FRFA elnöke táviratilag kötelezte a Franco Romanat, hogy fuzionáljon az FC Brailával, ellenkező esetben olybá veszik, mintha a selejtezőtől visszalépett volna.

O Hakoah-ATE edzőmérkőzés. A két csapat vasárnap délelőtt 11 órai kezdettel a Gloria-pályán edzőmérkőzést bonyolít le. Előzőleg 9 órai kezdettel az ifjúsági csapatok találkoznak.

O Jussits Ilona legyőzte Bárd Erzsébetet a magyar teniszbajnoki versenyen. Budapesten a magyar nemzeti teniszbajnoki versenyen újabb meglepetés adódott: Jussits Ilona Bárd Erzsébetet is legyőzte. Az eredmények a következők: Férfi egyes: Szigeti-Frigyessy 6:4, 7:5. Mitics-Csink 6:3, 6:2. Gábori-Fehér 6:1, 6:1. Női egyes: Szilvássy-Gallherné 7:5, 6:4. Jussits-Bárd 0:6, 6:3, 6:4. Férfi páros: Szigeti, Fehér-Frigyessy, Stolpa 6:3, 6:4, 2:6, 6:3. Romanoni, Mitics-Kertész, Csink 6:3, 1:6, 6:1, 6:4. Vegyes páros: Mitics, Florian-Stolpa, Szilvássy 6:4, 6:1. Romanoni, Toponi-Katona, Jávor 6:2, 3:6, 2:0.

O Délelőtt negyed 10 órakor lesz a Gloria-oldboys-Bírók mérkőzés. A vasárnap délelőtti Gloria-oldboys-Bírók, Szabó János vándordíj mérkőzés az eredetileg meghatározott 11 órai kezdett helyett, délelőtt negyed 10 órakor veszi kezdetét. A bírótstület felhívja valamennyi játékos vezető figyelmét, hogy a mérkőzésen okvetlenül jelenjen meg.

A Venus a Socec csapatát 6:2 (3:0, 4:2) arányban győzte le edzőmérkőzésen és góljain Bodola, Iordache (2-2). Ene és Corcing osztozkodtak. A Rapid 10:2 arányban nyert a Gloria CFR ellen Barátky (3), Auer (2), Gavrilescu (2) Rogdan (2) és Radu Florian góljaival. A Gloria CFR csapatában a Gloria Codreanuja is játszott.

Az olasz válogatott vízipóló-csapat Kecskeméten vendégszerepelt és 7:3 arányban győzte le a néhány hűdapesti játékosal megerősített kecskeméti vízipóló-csapatot.

TEKESPORT

A GUTENBERG EGYÉNI ÉS HATOS CSAPATVERSENYE a vasárnapi tekeműsor élén. A tekeműsportban ujonc nyomdász-egyesület azonban, már ezzel az első rendezvényével is, teljes elismerést kíván elérni és a figyelmes rendezésen felül, úgy az egyéni, mint a csapatversenyekben értékes tiszteletdíjak felajánlásával kívánják biztosítani versenyük sikerét.

Az egyéni verseny szombát este 8 órakor kezdődik a Metalurgist pályáján, de már szombaton indul meg a hatos csapatverseny részvevőinek versengése is a következő időbeosztásban: Szombát este 9 órakor Metalurgistul, fél 10 órakor Gutenberg. Vasárnap délelőtt 10-kor Fortuna, 11-kor Transilvania, 12-kor AAC, d. u. 4-kor Prietenii, 5-kor Infrairea, 6 órakor pedig a Tricolor hatos csapatai végzik el versenydobásaikat.

A verseny, tekintettel az utána következő ismerkedési társasvacsorára, már vasárnap este 8 órakor befejezést nyer, az egyéni verseny holtversenyeit eldöntő rádóbásokkal.

AZ INFRATIREA EGYÉNI VERSENYE szintén szombát este 8 órakor kezdődik a Nagy Béla vendéglő versenypályáján. A verseny első hét helyezettjét értékes és praktikus tiszteletdíjjal jutalmazza a rendező egyesület. A verseny, a holtversenyeket eldöntő rádóbásokkal, este 9 órakor végződik.

A BAJNOKSAG SORSOLASA, mint már megtörtént, hétfőn este lesz mindkét csoport részére, miert is ajánlatos valamennyi egyesületi képviselő pontos megjelenése. A sorsolás előtti megbeszélés fogja megállapítani, hogy a B) csoport hatos vagy tizenkettes csapatokkal küzd-e és az új vagy a régi szabályok szerint — végig vérző, vagy emberenkinti állítás-módszer — bonyolítja-e le a bajnokságot.

Zár alá helyezték a beszarábiai és bukovinai lakosok romániai vagyonát

A Hivatalos Lap legutóbbi száma rendelet-törvényt közölt, amely szerint azoknak a román alattvalóknak román területen levő vagyona, akik 1940. június 28-án Bessarábiában, vagy Bukovina kiirtett részében maradtak, vagy telepedtek le, zár alá helyezték. A zárlatot akkor is alkalmazzák, ha az illető személy a vagyonának kezelésére megbízottat hagyott hátra. Ugyancsak zár alá helyezik azoknak a jogi személyeknek román területen levő vagyonát is, amelyeknek 1940. június 28-án a székhelyük Bessarábiában, vagy Északbukovinában volt és nincsen az országban törvényes vezetőjük.

A törvény ezután részletesen intézkedik, hogy ezeket a vagyonekat a törvénytől elvonó által kirendelt gondnokok fogják kezelni. A gondnok kinevezését az érdekelt felek, vagy a királyi ügyészség kérheti. A zárlatgondnok csak etnikai román eredetű ügyvéd lehet, azok sorából, akikről mint „administrator girant” táblázatot vezetnek. Ha az illető maga után etnikai román megbízottat hagyott, úgy ezt is ki lehet gondnokká nevezni. Semmiképpen nem lehet gondnokká az érdekelt fél rokonát kinevezni.

Ezután a törvényrendelet részletezi, hogy miképpen kell és lehet kezelni és gyümölcsösíteni a kezére bízott javakat a gondnoknak és mikor kell a törvénytől elvonni az elszámolást benyújtani. A törvény szerint kezelési díj fejében a javak jövedelmének legfeljebb 10 százalékát számíthatja fel. Ha a visszamaradt vagyon nem jövedelmez, úgy azt kizárólag etnikai román embernek el lehet adni.

A törvényrendelet részletesen intézkedik azután, hogy miképpen kell kezelni a jogi személyek visszamaradt vagyonát és tulajdonát.

A német katonai kormányzat biztost nevezett ki a francia Nemzeti Bank élére

Páris katonai kormányzója a francia hivatalos lapban rendeletet tett közzé, amellyel dr. Karl Schaeffert a francia Nemzeti Bank biztosa és ugyanakkor valamennyi franciaországi pénzügyi felügyelőjévé nevezte ki. A német katonai kormányzat pénzügyi megbízottjának kötelessége valamennyi francia bank pénzügyi műveletét ellenőrizni. A francia bankoknak viszont kötelességükké tették, hogy havi elszámolásokat (mérlegüket) a kinevezett bankfelügyelőnek mutassák be. A rendelet előírja még, hogy a francia pénzügyi illetékesek betét- és visszlezárolási kamatlábaikat a felügyelő engedelmére nélkül nem változtathatják meg. Ugyisint nem nyithatnak semmiféle hitelt a kinevezett ellenőr hozzájárulása nélkül. A Nemzeti Bank ezenfelül köteles mindazokat a költségeket viselni, amelyek a felügyelő kinevezésével és segédcséményzete fizetésével felmerülnek. Ennek ellenére — mondja a katonai parancsnokság rendelete — hogy a Nemzeti Bank élére német részről biztost neveztek ki, Pierre Fournier, a francia Nemzeti Bank kormányzója megmaradhat hivatalában és címét megtarthatja. E rendelettel egyidejűleg a francia hivatalos lapban egy másik rendelet is megjelent, amely kötelezővé teszi, hogy bizonyos áruárújakban és nyersanyagokban a rakomány levő készleteket jelen-sék be. E bejelentési kötelezettség főképpen azokra a nyersanyagokra vonatkozik, amelyekre a ruházati- és bőriparnak van szüksége.

Rádióműsor

Romanian Broadcasting

SZOMBAT, AUGUSZTUS 24.

Bucuresti rövidhullámú adó, 6.45: Reggeli műsor. Radio Románia és Radio Bucuresti, 13: Időjelzés, kulturális híradó, 13.15: Petrica Motoi zenekara játszik, 14: Hírek, 14.30: Ioan Radu kisasszony énekel. Petrica Motoi zenekara kísérete mellett 15: Közlemények

Radio Románia, 19.50: Hírek magyar nyelven.

Radio Románia és Radio Bucuresti, 20: Időjelzés majd Rádióposta, 20.15: Lisette Dima énekel, Radio Románia, Radio Bucuresti és a rövidhullámú adó, 20.45: Hírek, 21: A régi keringőtől a mai keringőig (hang-lemezsek) 22: Hírek, Sporthírek, 22.20: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven, 22.40: Tánclélmények, 23:—23.30: könnyű zene.

Budapest I, 7.40: Ébresztő, Torna, 8: Hírek, közlemények, Fűrend, Hanglemezsek, 11: Hírek, 11.20: és 11.45: Felolvasások, 12.10: Nemzetközi vízelvezőszolgálat, 13: Harangszó, Időjárásjelentés 13.10: Cigányzene, 13.40: Hírek, 14.30: Hanglemezsek, 15.30: Hírek, 17.10: Ifjúsági rádió 18: Hírek szlovák és román nyelven, 18.15: Rádióposta, 18.45: A rádió szalonzenekara, 19.10: Este a faluban, 19.45: A 18. századbeli telepítések és az ország lépe, Előadás, 10.15 Hírek magyar és román nyelven, 20.25: Közvetítés a Budavári Koronázó Főtemplomból, 21.10: Lőversenyeredmények, 21.20: Újságírónap közvetítése az Angol-parkból, 23.10: Cigányzene, 24: Hírek idegen nyelveken, 20.20: Tánclélmények, 1.05: Hírek.

Budapest II, 20.30: Felolvasás, 21: Hírek magyar szlovák és ruszin nyelven, 21.25: Szórakoztató hanglemezsek, 22.40: Időjárásjelentés.

KOZGAZDASAGI KOZLONY

A jövőben csak az üresedésben levő italmérésekre adnak ki termelői italmérési engedélyt

A pénzügyminisztérium felhívásai az adóamnesztia igénybevételével kapcsolatban

A pénzügyminisztérium felhívja az adófizetők figyelmét, hogy akik nem tettek eleget az 1940 április 1. és július 31-ike közötti kötelezettségeiknek az államkincstárral szemben, az adóamnesztia vonatkozó törvény 32. szakasza értelmében, mentesülnek a vonatkozó pénzügyi törvényben előírt büntetések alól, ha amnesztiát igénylő nyilatkozatot nyújtanak be és kifizetik az augusztus végéig esedékes adóikat. A törvény kedvezményeit csak azok az adófizetők nem élvezhetik, akik nem tettek eleget kötelezettségeiknek az 1940 áprilisi pénzügyi törvényekben létesített adókkal és illetékekkel kapcsolatban.

A pénzügyminisztérium felhívja a birtok- és épülettulajdonosok figyelmét, hogy akik a földbirtok és épületek utáni jövedelem 1940 április 1. előtti adójuk után amnesztiában óhajtanak részesülni, legkésőbb 1940 szeptember 30-ig nyújtsák be az erre vonatkozó nyilatkozatukat. Ezzel egyidejűleg ki kell egyenlíteniük a törvényes amnesztiadíjat, amely az 1940—41. évre megállapított alapadó 3 százalékát teszi ki. A befizetésnek a kivétési jegyzőkönyv közlésétől számított 15 napon belül kell megtörténnie. Ugyanígy feltételek mellett az amnesztia kedvezményében részesülnek az új adómentes épületek is, ha az 1940—41. évre megállapított adón kívül kifizetik az adó 25 százalékát kitevő amnesztiadíjat.

A pénzügyminisztérium közönműsra hozza továbbá, hogy az 1940 augusztus 1-i amnesztia-törvény kiterjesztésével, teljes és általános amnesztiát adtak mindazoknak a kereskedelmi vagy iparvállalatoknak, amelyekre 1940 április 1-ig nem vetettek ki kereskedelmi vagy ipari adót, vagy pedig amelyek noha megtörtént az adókövetés, nem jelentették be összes adókövetés alá eső jövedelmüket és nem teljesítették multbeli adófizetési kötelezettségüket. E kedvezményt azonban csak abban az esetben vehetik igénybe, ha a törvény kihirdetésétől számított 30 napon belül, vagyis 1940 szeptember 30-ig nyilatkozatot nyújtanak be, hogy igénybe kívánják venni a törvény kedvezményeit és ha kifizetik a törvényben meghatározott összeget.

A szeszegvedarúsítás kereskedelmi igazosztálya a törvény 169. szakasza értelmében kibocsátott termelői italmérési engedélyeket egyenértékűeknek minősítette a rendes kocsmaj italmérési engedélyekkel, mivel ugyanolyan feltételek mellett működnek. Eppen ezért intézkedések történtek, hogy a jövőben ne adjanak ki több termelői italmérési engedélyt poharakénti árusításra, nyilvános helyiségben, vagy azon kívül, csak azokban a városokban, ahol megüresedett kocsmaj italmérési engedélyek vannak.

Szeptemberre várható a cukorárak emelkedése

Biztosítja az idei termés a jövővi cukorellátást

Erdélyszerte a közönség és kereskedők körében ismét hírek terjedtek el a cukor áraknak közeli emelkedéséről. Megbízható helyről szerzett értesüléseink szerint a cukorárak emelkedése legfeljebb, ha szeptemberben következik be. Amint köz tudomásu, tavaly a cukorrépa mázsánkénti beváltási árát 77 leiben állapították meg, míg az idén 104 lei 70 banira emelték, ami a cukorrépának mintegy 35—36 százalékos drágulását jelenti. Ebből következtetve valószínűnek látszik, hogy a cukor árát akkor fogják emelni, amikor forgalomba kerül az új cukor. A cukorrépa beváltási árának emeléséből, ha figyelembe vesszük azt is, hogy a kristálycukor kilója jelenleg mintegy 16 leibe kerül az előállító vállalatoknak, megállapítható, hogy az esetleges cukor drágulás sem lehet több 5—6 leinél. Az országban nem fenyeget cukorhiány, mert a

még raktáron lévő készletek bőségesen fedezik a fogyasztási igényeket a gyárak által termelésre lekötött területekről pedig az idén is sikerülni fog annyi cukorrépat beváltani, hogy a termelésben és a fogyasztók kielégítésében nem állhat be hiány. Ha egyes vidékeken mégis cukorhiány tapasztalható, az csak átmeneti jellegű lehet és az oka szállítási nehézségekben keresendő. Marosvásárhely környékén, ahol mintegy 6 ezer holdnyi területet ültettek be idén cukorrépával, a várakozásnak megfelelő termés ígérkezik. A vásárhelyi gyár az üzemi feldolgozó munkálatokat valószínűleg október elsején kezdi meg és az előtt természetesen sor kerül a répának a termelőktől való beváltására. Az aradi cukorgyár előreláthatólag már szeptember közepén hozzalát a cukorgyártáshoz.

A só árának újból való maximálását kérik az aradi kiskereskedők

A monopól által felszámított kilogrammonkénti 50 banis kezelési költséget nem vették figyelembe a maximális ár megállapításánál

Aradváros vezetősége — mint ismeretes — a közelmúlt napokban maximálta a só kiskereskedelmi eladási árát a monopólvezérgazgatóság által megállapított alapár figyelembevételével. Az új, 4.20 lejes maximális árral kapcsolatban, értesülésünk szerint, a Kiskereskedők Szindikátusa emlékiratot kíván eljuttatni a város vezetőségéhez, amelynek figyelmét a következőkre hívják fel:

A só árának megállapításánál Aradváros vezetősége e tényezőket vette figyelembe:

A só alapára 3.30 lei, a monopól által felszámított csomagolási költség 0.30 lei, a kereskedő által felhasznált papírzacskó ára 0.10 lei. Ez összesen 3.70 lei. A város vezetősége ehhez az összeghez kilogrammonként 50 banit számított hozzá a kiskereskedő használatát és ezen az alapon 4.20 leiben állapította meg a só maximális árát.

Ezzel szemben a kiskereskedők beadvá-

nyukban arra hívják fel a figyelmet, hogy tulajdonképpen nincs 50 banis hasznuk a só tekintetével arra, hogy a város vezetősége két lényeges körülményt figyelmen kívül hagyott.

Számlákkal igazolják ugyanis a kiskereskedők, hogy a monopól a só 3.30 lejes alapárán, valamint a csomagolásért járó 0.30 leien kívül még külön 0.50 banis kezelési költséget és 0.05 lei illetéket számít fel. Ilyen körülmények között a só önköltségi ára 4.15 lei, ha pedig még hozzá számítjuk azt a papírzacskót, amelyet a kereskedő az eladáskor ad, 4.25 lei, vagyis 5 banival több, mint a maximális ár. Mindezekre való tekintettel a kereskedők azt kérik, hogy a város vegye figyelembe a monopól által felszámított és számlákkal bizonyítható külön 55 banis költséget és a kereskedők számára az 50 banis hasznát biztosítva, 4.75 leiben állapítsa meg egy kilogram só árát.

Közepes felhozatal, szilárd árak a pénteki hetipiacon

A mai aradi hetipiacon közepes felhozatal volt az árak szilárdak voltak. A zöldségpiac árai a következőképpen alakultak:

Töltési való zöldborsó 3 darab 1 lei, hagyma zöldborsó 4 darab 1 lei, kékparadicsom darabja 3—4 lei, fejeskáposzta 3—4 lei, újbungonya 4—6, zöldbab 6—10, szárazbab 18—20, pirosparadicsom 6—7, spenót 1—2, fokhagyma 25, savanyított káposzta 12, hagyma 4 lei kilogrammonként, levelesbe való zöldség kötege 20—24, répa kötege 3 lei.

Teltermékek: tehénúró 16—20, lakturó 48—50, vaj 100—140 lei kilogrammonként, tej 6—8, tejföl 40—50, savanyított tej 20 lei literenként, tojás darabja 2—2.30 lei.

Gyümölcsiac: Alma 10—20, héjas dió 22—25, hámozott dió 60—68, körte 15—30, őszibarack 80, szilva 12—13, szőlő 50 lei volt kilónként, sárgadinnye darabja 1—1.5, görögdió darabja 12—35 lei volt darabonként.

Baromfiac: Tyúk 130—150, kővér liba 350—700, sovány liba 220—270, csirke 60—70, kővér kacsa 400, sovány kacsa 150 lei volt páronként.

Megjelent a hivatalos lapban az inasoktatásról szóló új törvény

Az Aradi Közlöny legutóbbi számában már megemlékeztünk róla, hogy a munkaügyi minisztérium rendeleti törvényt dolgozott ki az inasoktatás új szabályozásáról. Ez a rendeleti törvény a Monitorul Oficial augusztus 21-iki keltezésű számában jelen meg. Ennek értelmében a jövőben az iparvállalatoknál, műhelyeknél és a kereskedelemben dolgozó inasok részére szervezett inasoktatási tanfolyamok az új rendeleti törvény intézkedéseinek megfelelően működnek majd. A munkaügyi minisztériumon kívül az inasok részére szakmai tanfolyamokat még a következő intézmények szervezhetnek: a) a munkakamarák és a kereskedelmi és iparkamarák, b) az állami, községi és magán ipari és kereskedelmi vállalatok, c) a kultusz törvény által elismert történelmi felekezetek törvényesen megalakult szervezetei, d) a szakmai szervezetek ha tagjai románok, ha jogi személyiséggel rendelkeznek és ha elismerten közhasznú tevékenységet fejtenek ki. Fizikai személyek, ha nem munkaadók, nem létesíthetnek ilyen tanfolyamokat. A vállalatok által szervezendő tanfolyamok csak saját inasait látogathatják. Amint a fizikai személyeket illeti tanfolyamokat szervezhetnek olyan személyek akiknek kapcsolata van műszaki vagy szakmai oktatással.

Az inas tanfolyamokat három csoportra osztja a rendeleti törvény: a) Az ipari inasok tanfolyamai, b) a kereskedelmi inasok és végül c) az inasleányok tanfolyamai. A tanfolyamok időtartama szakmák szerint 3, vagy 4 év.

A munkaügyi minisztérium a szakkamarák vagy más hatóságok által fenntartott inasoktatási tanfolyamokon a tanítás az állam nyelvén folyik. Ugyancsak román a tananyag a magánvállalatok, a szakmai szervezetek és a történelmi felekezetek által fenntartott inasiskolákban, ha azokban az inasoknak, akik az iskolát látogatják, anyanyelve román. Viszont ha az ezekbe az iskolákba, illetve tanfolyamokra járó inasoknak más az anyanyelve, mint az állam nyelve, az előadók nyelvét az iskolafelügyelők állapítják meg. Ezekre a tanfolyamokra azonban csak olyan inasok vehetők fel, akiknek anyanyelve azonos a tanfolyam előadási nyelvével.

A tanév az inasiskolákban szeptember elsején kezdődik és június 30-igán fejeződik be. A tanítás szeptember 15-től május 31-ig tart. A beiratások szeptember első 15 napjában történnek. A tanfolyamok ingyenesek az inasok számára.

Az iparban és kereskedelemben működő összes inasok, akik négy elemi végzetést kötelesek 3, illetve 4 éven át látogatni az inas tanfolyamokat.

Lejárt az adó 5 százalékos kedvezményével való kiegyenlítésnek határideje. Az aradi behatárolt pénzügyigazgatóság közli, hogy augusztus 15-ikén lejárt a második évnegyedre esedékes adóösszegek 5 százalékos kedvezményével való kiegyenlítésének határideje. Ezt a határidőt nem hosszabbították meg így tehát a szóban levő adóösszegek nem egyenlíthetők ki 5 százalékos kedvezményvel.

Kétféle lelei egyenlíthetők ki a százezer leles bírság. A pénzügyi amnesztiáról szóló törvények keretében a mult héten ismét egy új, nagyfontosságú törvény látott napvilágot, amely arról szól, hogy a pénzügyi törvények alapján kiszabott bírságokat rendkívül kedvezményes módon lehet végleg kiegyenlíteni. Ez a törvény módot nyújt arra, hogy mindenképpen aki ellen július 31-ig bírságot szabnak ki, azt a bírság 2 százalékának, illetve 5 százalékának lefizetésével likvidálhatja a törvényben meghatározott feltételek mellett. Ennek a törvénynek ismerete tehát mindenki számára rendkívül fontos. Teljes szövegében közli a törvényt a Kereskedők Lapja legközelebbi száma, részletes magyarázattal és a törvény alkalmazása tárgyában kiadott végrehajtási utasítással együtt. Pontos felvilágosítást talál az olvasó a kereskedők és inasok a pénzügyi amnesztiájára vonatkozóan is ugyanebben a számban, amely a legutóbb megjelent összes májusi törvényeket és rendeleteket is ismerteti és a közgazdasági eseményekről beszámol. A lap előfizetési ára egy évre 700 lei. Fiókiadóhivatal: Arad, Str. Horia 10. szám.

Legújabb jelentéseink:

A németek Dovert, az angolok pedig Calais-t bombázták messzehorogó ágyukkal

Berlin. Félhivatalos jelentés szerint angol messzehorogó ágyuk pénteken Calais vidékét lőtték. Az ágyuzásnak semmilyen eredménye nem volt és kárt sem okozott.

London. Az angol tengernagyi hivatal jelentése szerint a német tüzérség messzehorogó ágyúi tegnap a francia partokról lőtték Dover vidékét. A lövegek károkat okoztak és néhány ember meghalt.

Alexandriát bombázták az olasz repülők

Róma. Az olasz főhadiszállás jelenti: A „Papan” nevű olasz torpedónaszád tegnap elsüllyesztett egy angol tengeralattjárót, mely előbb torpedókat irányított a naszáduk ellen, azonban a tengeralattjárót a „Papan” bombái a víz alatt érték el és ott semmisítették meg. Olasz bombavetők támadták az egyiptomi Alexandria kikötőjét és ott tüzeket okoztak. Egy olasz hajóegység a Földközi-tenger keleti részén felfedezett egy angol hajókaravánt és annak soraiban pusztításokat okozott. Az ellenség eredmény nélküli bombázásokat hajtott végre Északafrikában Bomba és Deru ellen. Keletafrikában Novadiscibannál az ellenséges tá-

madások 1 halottat és 5 sebesültet követeltek. Massauanál 5 aszkari és 5 más bensejűt sebesült meg és egy hangárt felgyújtottak az angolok, Massauanál és Harraill szigeténél nem okoztak kárt.

Madridból eentik: Gibraltárból érkezett hírek szerint a kikötő és az erőd lakossága soraiban nagy pánik uralkodik, mert a legutóbbi olasz légitámadások során bebizonyosodott, hogy az angol védelmi berendezések elégtelenek.

La Guardia, Newyork polgarmestere, egy kanadai királyi tanácsos és hét katonatiszt az amerikai védelmi tanácsban

Washingtonból jelentik: A Fehér Ház csüörtökön hivatalosan jelenti, hogy Roosevelt elnök kinevezte az USA és Kanada közötti közös védelmi tanács tagjait az USA részéről: Ezek: La Guardia, Newyork polgarmestere, Embjeck tábornok, a IV. hadtest parancsnoka, Hill kapitány, a haditengerészet vezérkari tisztje, Sherman sorhajókapitány, Harney tengerész-alezredes, Hickerson, a külügyminisztérium európai osztályának vezetője, aki

egyben az amerikai tanácsbizottság főtitkára. Kanada a következőket küldte ki a közös védelmi tanácsba: Bigger királyi tanácsos, Stuart hadosztálytábornok, a kanadai nagyvezérkar első szárnysegédje, Murray kapitány, a haditengerészet vezérkarának szárnysegéde, Cuffe, a légügyi vezérkar szakértője. A kanadai-amerikai közös védelmi tanács első együttes ülését valószínűleg a jövő hétfőn tartja.

Roosevelt elnök összehívta a közös védelmi tanácsot

Washingtonból jelentik: Roosevelt elnök szombat délelőttre érkezőre hívta össze a kanadai védelmi tanácsot.

Ugyancsak washingtoni jelentés számol be arról, hogy a Fehér Házból pénteken el-

küldték a szerződésnek azt a törvényjavaslatot, amely felhatalmazza az elnököt arra, hogy tényleges katonai szolgálattételre hívja be a nemzeti gárda és hadsereg tartalékosait.

LAPZARTA:

(Rador-jelentések)

TANGER. Megbízható hírek szerint a gibraltári és lalíneai lövészteret katonai repülőtérré alakították át. Ugyancsak gibraltári jelentés számol be arról, hogy a Resolution nevű angol óriáshajó javítása még hosszú időt fog igénybevenni, mert az olasz bombák több hajótornyot, parancsnoki hidat és fegyverfelszerelést megsemmisítettek a hajón.

RIO DE JANEIRO. A Notize című újság azt írja, hogy Olaszország leterítette az angol oroszlaní és c. z. el Nagybritanniá elvesztette presztízsét a gyar. matokon. Szomália elvesztése maga után vonja azt hogy a többi gyarmatok is elszakadnak majd tőle.

SANGHAI. A „La Voix de la Chine Nouvelle” című propagandairat, mely a Pánázsiai Liga organuma, felhívást intéz az összes ázsiai népekhez. Hogy küzdjenek az angolok ellen. A felhívás a következő szavakkal végződik: „Allah büntesse meg a hűnös Angliát, amelyet ki kell űzni egész Ázsiából. Meg kell valósulnia Ghandi álmának és a szabad államok egyetemének, mely lerázza India és minden, az angolok által elnyomott nép válláról a rabigát.”

BERLIN. Egy német felderítő gép utjáról visszatérve jelentette, hogy egy 10 ezer tonnás angol kereskedelmi hajó feloldalra dőlve súlyosan megrongált állapotban az Északi-tenger alsó beláratánál vesztegel.

VICHY. Péntek este a francia kormány Pétain tábornagy elnökletével minisztertanácsot tartott.

WASHINGTON. Roosevelt elnöknek az angol flotta és légibázisok bérbevételére vonatkozó és az amerikai miniszterekkel folytatott tárgyalásairól nem adtak ki hivatalos jelentést. Ugy tudják, hogy az Angliával e tárgyban megkötendő megállapodást az elnök nem bocsátja a kongresszus jóváhagyása alá, mert Cuba államtól is kibérleté Vankanano támaszpontot és ott sem volt szüksége a törvényhozás jóváhagyására.

NEWYORK. Az Egyesült Államok kormánya Mexikóhoz azt a megkeresést intézte, hogy Trotszkij holttestét átszállíthassa Newyorkba. Itt grandiózus végzettségű akarnak az elhunyt egykori népbiztosnak rendezni.

OSLÓ. Goetz norvég ezredes könyvet jelentetett meg, mely szenzáció erejével hat. Ebben a könyvben az ezredes okmányszerűleg bizonyítja be az angolok árulását Trondhjem és Nansos szigetével kapcsolatos katonai ügyekben.

Tokióból jelentik: A péntek reggeli japán sajtó a diplomáciai életben bekövetkező változásokkal foglalkozik és a lapok egyöntetű meglepedéssel állapítják meg, hogy a japán diplomácia gyökeres változása és irányfordulása előtt minden angolbarát személyt el kell távolítani a külképviseleti életből.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094 számú, 1933 július 13-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapították meg: Alkalmazást keresők, elvesztett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetések, fűrdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1100. Egyéb apróhirdetés szavankint 200. A fenti rendelet értelmében az apróhirdetéseket az Aradi Közlönyben kell közzé tenni.

ALKALMAZÁSI KERES

Intelligens urinő bármilyen állást keres. Válaszokat „Szorgalmas” jelígre a kiadóba ker. 3915

LAKÁS

Elegáns butorozott szoba, kapualatti bejárattal kiadó. Str. Moise Nicoară 12., II. 3961

Magányos nőnek butorozott szoba fűrdőszobahasználattal olcsón kiadó. Str. Vicentiu Babes 22b. 3981

Kiadó különbejárattal butorozott szoba, fűrdőszobahasználattal. Str. Minervei 2. 3937

Két uccai szoba fűrdőszobával, összes mellékkel azonnal kiadó. Str. Ditu 11. 3979

Azonnal kiadó egy háromszobás modern, uccai lakás, igen olcsón. Str. Cuza Vodă 33. 3959

Kiadó különbejárattal butorozott szoba, fűrdőszobahasználattal. Str. Minervei 2. 3937

Osszkomfortos, ötszobás, elsőemeleti, balkonos lakás azonnal kiadó Str. Moise Nicoară 9-11. 3667

Egyszobás, fűrdőszobás, kétszoba fűrdőszobás és emeletes raktárhelyiség kiadó. Str. Moise Nicoară 9-11. 3608

VÉTEL-ELADÁS

Gyermekszoba és különböző háztartási dolgok eladók. Bul. Carol 18a. 3973

Eladó egy „Wanderer”-autó, 4 ajtós, keveset használt, új gumikkal. Cim a kiadóban.

MAY 6-os cséplőszekrényre kombinált herefejtőt keresek megvételre. Cim: Hatala Ferenc, Ghioroc, jud. Arad. 3962

Zománckályha, hófűh (Meteor) eladó, fával is, szénnel is fűthető. Bul. Regina Maria 13., II. em. 3970

Elsőrendű háztarhonyát kaphat, ugyan-ott gyönyörű tarhonyát hozott lisztből készítünk. Str. Dr. Petran 4. szám. kapu alatt balra. 3953

Gyermekkosci eladó. Str. Privighetoarei 3-5. (Grădise). 3980

Zongora, Stingl gyártmány olcsón eladó Tempo Fischer Eliz-palota. Zálogcéduláját olcsón hosszabbítjuk, előleget nyújtunk

Írógépek,

ujak és használtak nagy választékban, részletfizetésre is,

Császár írógépvállalatnál Str. Alexandri 5

ÜZLET

Főtér legjobb helyén kisebb üzlethelyiség kiadó. Cim a kiadóban. 3918

INGATLAN

INGATLANOK eladásának és vételének közvetítése minden írszozatban. HÁZAK, TELKEK, FÖLDEK SZÖLLÖK. HAFSCHEK ingatlanforgalmiroda, Arad Bul. Carol 46 (Lakás aryanott) Telefon: 16-95. 1505

Megvételre keresek új családi házat forgalmas helyen, 200.000 lelig. Str. Dr. Ioan Petran 4., R. Ileana, hátul az udvarban. 3971

Elcserélném, vagy eladnám bucuressi 644 m² telkemet aradi házzal. Cim: Bucuressti, Str. Episcop Ilarion 4. 3960

KÜLÖN PÉLÉK

Fővárosban Szabásati Akadémián, aranyéremmel kitüntetett elsőrendű varrónő uricsaládhoz ajánlkozik, otthon is vállal. Str. Dr. Petran 4., R. Ileana. 3972

Pénzeszársat keresek 80-100.000 lei tökével rentábilis üzlethez. Tőkét biztosítom, továbbá 20 százalék használt. Ajánlatokat „Tisztességes kereskedő” jelígre az Aradi Közlöny kiadója kérem. 3954

Olcsó bevásárlási alkalom a TEMPO bizományi üzletben

Fischer bliz palota.

Mahagóni ebédő 7500 modern hálók 8500 leitől, íróasztalok 1200, porszívó 2500, zöld vasgép éleliszékrenyű: lei 1400, zongoraszek náduléssel 160, állótűkör 1400 ágvsodronyberéttel 500, festett ág és szekrény 800, előszobafal 800, rézágvsodrony és matrac 4800, fehér porcellán mosdókészlet vasállvánnyal 650 iskolai gyermekpad 600, sport-gyermekkosci 2200, 4 drb kárpitozott szék 580, állófogas 900 lei.

Zálogkölcsonöket közvetítünk a temesvári zálogházba, elintézésig előleg adunk. Zálogcéduláját megvásároljuk.